

BOTSHOL EN POLDER GROOT-MIJDRECHT

**NATUURVISIE
2019 - 2037**

INLEIDING

In deze natuursvisie geeft Natuurmonumenten aan hoe wij de komende 18 jaar willen bijdragen aan het behoud, herstel en de beleving van de bijzondere natuur- en landschapswaarden van Botshol en Polder Groot-Mijdrecht.

De laagveenkern Botshol (318 ha) herbergt natuurwaarden die internationaal van betekenis zijn. Daarom is dit gebied aangewezen als Europese topnatuur en Natura 2000-gebied. De droogmakerij Polder Groot-Mijdrecht maakt, net als Botshol, onderdeel uit van Natuur Netwerk Nederland (NNN). In het kader van Natura 2000 en het Pact van de Poldertrots hebben we al veel afspraken over de inrichting en het beheer van beide natuurgebieden gemaakt. Deze bestaande afspraken vormen de basis van deze natuursvisie.

Het uitgangspunt voor deze natuursvisie is onze droom voor Botshol en Polder Groot-Mijdrecht in het jaar 2037. In deze droom heeft Botshol weer helder water met kranswieren en fonteinkruiden. Regelmatig duikt

hier de otter op! De polders van Botshol zijn een geliefde broedplek voor grutto's, tureluurs en andere weidevogels. In het laagveen bloeit de welriekende nachtorchis en het moeraskartelblad. Bijen, hommels, vlinders en andere insecten vliegen af en aan op de bloemrijke graslanden van Polder Groot-Mijdrecht. Botshol en Polder Groot-Mijdrecht zijn een mozaïek van moerassen en bloemrijke graslanden, waarin de natuur floreert in alle seizoenen van het jaar. Het natuurgebied is rijk aan vogels als de grutto, snor, roerdomp, lepelaar en aalscholver. Beide gebieden zijn een belangrijke schakel in de ecologische verbinding naar aangrenzende natuurgebieden als Marickenland, de Groene Jonker en de Nieuwkoopse Plassen aan de ene kant en de Vechtplassen aan de andere kant.

In de publieksversie van onze natuursvisie voor Botshol en Polder Groot-Mijdrecht lees je hoe wij de komende jaren onze droom willen verwezenlijken.

De volledige natuursvisie vind je op de website van [Natuurmonumenten](#).

TOEKOMSTBEELD IN VOGELVLUCHT

KRAAKHELDER WATER MET KRANSWIJEREN EN FONTEINKRUIDEN

Jarenlang stond Botshol bekend om het kraakheldere water en de bijzondere waterplanten als kranswieren en fonteinkruiden. Sinds 2012 is dit heldere water echter verdwenen. Door de voedselrijkdom van het water zijn er veel algen. De algengroei vertroebelt het water en zorgt ervoor dat waterplanten die doorzicht tot op de bodem nodig hebben, verdwijnen.

De grootste uitdaging in het gebied is het verbeteren van de waterkwaliteit. Natuurmonumenten gaat er, samen met het Waterschap, alles aan doen om ervoor te zorgen dat het water in Botshol weer helder wordt en boordevol zit met kranswieren, fonteinkruiden en waterdiertjes. Ook de sloten in Polder Botshol en

Polder Nellestein moeten rijke boerensloten worden met schoon water en volop water- en oeverplanten.

We weten nog niet precies waarom de waterkwaliteit van het gebied zo achteruit is gegaan. In samenwerking met Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de provincie Utrecht gaat Natuurmonumenten onderzoeken wat er moet gebeuren om de plassen weer vol waterplanten te krijgen. Dat doen we door onder meer te kijken naar de effectiviteit van de defosfatering en het begreppelen en bevoeien van veenmosrietlanden. Ook onderzoeken we of een langere weg voor het inlaatwater effect heeft op de waterkwaliteit.

Alles draait om water!

Alles draait om water in Botshol! Omdat Polder Groot-Mijdrecht 3,5 meter lager ligt dan Botshol, loopt Botshol leeg. Het water zijgt weg naar de diepe polder, waar het als kwel aan de oppervlakte komt. Het wateroverschot uit Polder Groot-Mijdrecht wordt naar rivier de Waver gepompt. Tegelijkertijd wordt er weer water, dat nu veel voedselrijker is geworden, uit de Waver ingelaten in Botshol.

DUURZAAM BESCHERMEN VAN VEENMOSRIETLANDEN

Botshol herbergt een groot oppervlakte aan veenmosrietland. Dit bijzondere natuurtype komt alleen voor in laagveengebieden en ontstaat door verlanding. Door de depositie van stikstof verzuren en verruigen de veenmosrietlanden en neemt op sommige plekken het aantal soorten flora en fauna af. Daarom heeft Natuurmonumenten de afgelopen jaren percelen afgeplagd en petgaten uitgebaggerd. Door het riet in de zomer te maaien en het maaisel af te voeren, verdwijnt er stikstof uit het gebied. Een voordeel van zomermaaien is dat de rietgroei vermindert en er meer ruimte en licht komt voor bloemrijke vegetatie. Met als resultaat dat soorten als moerasviooltje, rietorchis, gevleugeld hertshooi en moerasvaren weer voorkomen in het gebied.

Natuurmonumenten wil de veenmosrietlanden duurzaam beschermen voor de toekomst. Door meer riet in de zomer te maaien, werken we aan botanische verrijking en stikstofvermindering. Verzuring gaan we tegen door het graven van greppels en bodemverrijking voorkomen we door delen af te plaggen. Natuurinclusieve landbouw rondom het natuurgebied zal ook bijdragen aan de vermindering van de stikstofdepositie.

De rietlanden van Botshol zitten vol broedende rietvogels, zoals de snor, rietzanger en kleine karekiet. De rietsnijder laat in de winter een deel van het riet staan voor deze vogels, maar óók voor insecten en de noordse woelmuis.

Verlanding: van water naar land

Veenmosrietland is een stadium van verlanding. Verlanding is de verandering van water in land. Na de turfwinning bleef een landschap over van smalle akkers (legakkers) en langgerekte veenplassen (petgaten). In de petgaten begonnen waterplanten als krabbenscheer en fonteinkruiden een soort drijvende mat te vormen: een drijftil. Deze mat werd steeds dikker en sterker. En zo ontstonden er trilvenen, die langzaam overgingen in veenmosrietlanden en nog later in moerasbos.

DIVERSITEIT AAN MOERASSEN

De moerassen in Botshol en Polder Groot-Mijdrecht zijn een paradijs voor broedende en foeragerende water-, weide- en moerasvogels. De gebieden zijn ook in trek bij libellen, vissen, amfibieën en sommige zoogdieren. Moerassen zijn bovendien voor sommige dieren een stapsteen tussen grotere waterrijke gebieden. Bijvoorbeeld voor de otter.

Niet alle moerastypen zijn hetzelfde. Elk moeras trekt weer andere vogels en zoogdieren aan. Daarom zet Natuurmonumenten zich in voor de ontwikkeling van verschillende typen moeras. Het plas-dras en droog moeras in Waverhoek en polder Botshol moet een thuis voor de kluut, blauwborst, kleine karekiet, watersnip en porseleinhoen worden. In Polder Groot-Mijdrecht

zorgt nat rietland voor een goed onderkomen voor de roerdomp en snor.

Natuurmonumenten gebruikt het waterpeil als middel om ontwikkelingen in het moeras te sturen. Zo zetten we het waterpeil in nat rietland pas omhoog als de helft van de riet- en moerasvegetatie ontwikkeld is. Dit doen we om ganzenvraat te voorkomen. In Waverhoek laten we in de zomer het peil juist zakken, zodat er grote slikvelden ontstaan. Een ideaal foerageergebied voor steltlopers!

Het ene moeras is het andere niet

Moerassen verschillen in leeftijd, voedselrijkdom en de hoogte van het waterpeil. In Botshol en Polder Groot-Mijdrecht hebben we drie typen moeras:

- **Nat rietland:** In het broedseizoen staat er minstens 50 cm water tussen het riet.
- **Plas-dras moeras:** In een plas-dras gebied staat het water net boven of net onder het maaiveld.
- **Droger rietland:** In dit rietland staat het waterpeil onder het maaiveld.

BLOEMRIJKE GRASLANDEN VOL WEIDEVOGELS

Op een mooie lentedag zou je in de polders Botshol en Nellestein en aan de Poelweg al van verre de kenmerkende geluiden van grutto's, kieviten en tureluurs moeten kunnen horen. Hoewel er momenteel steeds minder weidevogels in de Nederlandse graslanden te vinden zijn, streeft Natuurmonumenten naar het behouden van het aantal weidevogels in haar gebieden.

Hoe trekt Natuurmonumenten meer weidevogels aan? We maken de graslanden in de polders en aangrenzende percelen bloemrijker. De insecten die op de nectar afkomen zijn een goede maaltijd voor de vogels en hun pullen. Door middel van maaien, het maaisel verwijderen en nabeweiden krijgen kruiden als echte

koekoeksbloem, grote ratelaar en rietorchis de kans om te groeien. In de graslanden van de polders komen stukjes plas-dras en natte greppels. Hierin kunnen weidevogels volop voedsel vinden. Ook verbeteren we de waterhuishouding: zo blijven de graslanden nat genoeg om het voedsel uit de bodem te kunnen halen.

Om een veilige broedplek voor weidevogels te creëren, zorgen we voor een open landschap met zo min mogelijk verstoring en ruimte voor natuurlijke vijanden. Dat is de reden waarom Natuurmonumenten in en om de weidevogelgraslanden bosjes en overjarige ruigte weghaalt. Het beheer van de bloemrijke graslanden in de polders Botshol en Nellestein en aan de Poelweg willen we graag samen doen met pachters die natuurinclusief werken.

Natuurinclusieve landbouw

Natuurmonumenten gaat de graslanden in de polders van Botshol en Polder Groot-Mijdrecht beheren met pachters die natuurinclusief werken. Deze pachters houden in hun boerenbedrijf op alle fronten rekening met de natuur. Ze produceren voedsel binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving en dragen zo bij aan het vergroten van de biodiversiteit.

BELEVEN VAN DE RUST EN DE NATUUR

Genieten van de rust en de natuur... daar komen de bezoekers van Botshol en Polder Groot-Mijdrecht voor. Wandelend of varend kunnen zij de plassen, legakkers, petgaten, rietvelden en polders met weidevogels beleven.

Rust en natuur blijven de sleutelwoorden in deze natuurgebieden. Natuurmonumenten biedt -buiten het broedseizoen- natuurgerichte recreatie aan. Bezoekers kunnen een roeiboot huren en zelf de plassen verkennen. Vanaf half juni tot begin september zal de elektrische excursieboot uitvaren om gasten uit het hele land kennis te laten maken met Botshol. Buiten het broedseizoen kunnen wandelaars de Botsholroute (12 km) lopen.

De wandelroute in Waverhoek (2,5 km) is jaarrond toegankelijk.

Natuurmonumenten zorgt ervoor dat alle ingrediënten voor de beleving van het gebied aanwezig zijn: voldoende zitgelegenheid, goede bebording en correcte (online) routefinformatie. Het wandelpad in Botshol wordt deels verbreed en verbeterd. In Waverhoek gaan we ervoor zorgen dat vogelaars goed zicht op de plas hebben, zonder de vogels te verstoren. Samen met provincie Utrecht gaan we kijken hoe natuurliefhebbers de nieuwe moerasblokken in Polder Groot-Mijdrecht kunnen gaan beleven.

Natuurparels

Het laagveengebied van Botshol behoort tot de natuurschatkamers van Nederland. Vanuit een (roei)boot of vanaf het wandelpad kun je verschillende natuurparels zelf ervaren. Voel bijvoorbeeld eens aan het zeldzame galigaan, dat volop in Botshol groeit. Of ervaar het kokken en kekken van jonge aalscholvers in de kolonie bij de Kloosterkolk. Kijk omhoog en zie de lepelaar of bruine kiekendief voorbij vliegen.